

VLEESKALVERHOUDERIJ: SPECIFIEKE GEVOLGEN EUROPESE VOORSTELLEN

Kees de Bont, Jan Bolhuis en Arjan Wisman

De voorstellen van de Europese Commissie voor de hervorming van het Landbouwbeleid (zie ook voorgaand artikel voor de Nederlandse landbouw) hebben voor de vleeskalverhouderij specifieke consequenties. Om die reden hebben de Productschappen voor Vee, Vlees en Eieren (PVE) het LEI gevraagd de mogelijke effecten op een rij te zetten. Voor vleeskalveren is bij de besluiten over Agenda 2000 in 1999 een slachtpremie vastgesteld. Deze premie bedraagt momenteel 50 euro per kalf. De premie houdt verband met de daling van de kalfsvleesprijs als gevolg van de verlaging van de rundvleespijzen en met de verhoging van de premies voor volwassen vleesvee, waartoe toen ook werd besloten.

Specifieke elementen uit de voorstellen

Van bijzonder belang voor de vleeskalverhouderijsector zijn: de ontkoppeling van de rechtstreekse betalingen aan de veehouder van de feitelijke productie en het feit dat de overdracht van betalingsrechten boven een bedrag van 10.000 euro per hectare alleen bij vererving kan plaats vinden. Deze onderdelen van de voorstellen raken de sector vooral omdat een groot deel geproduceerd wordt op basis van contracten en omdat de bedrijven met vleeskalveren vaak weinig grond hebben en dus een hoog betalingsrecht per hectare kunnen hebben opgebouwd. Verder kan ook het stellen van voorwaarden (cross compliance) aan de uitbetaling gevolgen hebben. Daarnaast zijn voor de vleeskalverhouderij ook de voorstellen op zuivelgebied van belang.

Gevolgen uiteenlopend

De nu door de Europese Commissie gepresenteerde voorstellen hebben volgens de analyse van het LEI zeer uiteenlopende gevolgen. Door de ontkoppeling van de productie wordt op de Europese markt een dalend aanbod van rundvlees en kalfsvlees verwacht, waardoor de prijzen hiervan kunnen gaan stijgen. Gelijkijdig neemt de vraag uit de vleesveehouderij naar nuchtere kalveren af, waardoor de kosten van de vleeskalverhouderij kunnen dalen. Hetzelfde geldt voor de prijs van kalvermelkpoeder als gevolg van de voorgestelde lagere melkprijs. Dit betekent, afhankelijk van onder meer de ontwikkeling van andere kosten, dat de inkomensmogelijkheden van de vleeskalverhouderij na enkele moeilijke jaren (BSE en MKZ) kunnen verbeteren (tabel 1).

Voor kalverhouders die onder contractvoorwaarden werken is dan van belang dat de contractvergoeding voldoende wordt verhoogd door de integraties. Hiervoor is gerekend met een verhoging van de totale vergoeding met 8% per kalf, terwijl er verder vanuit wordt gegaan dat de bedrijfsomvang met een kwart groeit. Omdat in de totale contractvergoeding de EU premies zijn verwerkt en deze niet stijgen, moet de reguliere vergoeding per kalf met ruim 30% toenemen in de komende tien jaar.

De gevolgen van ontkoppeling kunnen onder deze voorwaarden, dus bij stijgende uitgaven door de integraties, per saldo voor de sector betrekkelijk gering zijn. De meeste kalverhouderijbedrijven zullen de productie willen voortzetten, zeker de bedrijven die de afgelopen jaren hebben geïnvesteerd in groepshuisvesting voor de kalveren. Door gebrek aan opvolgers zal de komende tien jaar evenwel naar verwachting ruim een kwart van de bedrijven stoppen met het houden van vleeskalveren. Een deel van deze bedrijven kan de betalingsrechten echter niet aan derden overdragen, zij hebben meer dan 125 vleeskalveren per hectare en dus in beginsel een betalingsrecht van meer dan 10.000 euro per hectare. Hierdoor zou in een periode van tien jaar ongeveer 20% van de betalingsrechten uit de sector verdwijnen. Uitbreiding van het aantal kalveren op een bedrijf zal dan ook vaak zonder verhoging van de betalingsrechten plaats moeten vinden. Per saldo zal echter de omvang van de vleeskalverhouderij maar weinig dalen, namelijk met circa 5% in 2012 vergeleken met 2002, wanneer de relatief gunstige marktvooruitzichten uitkomen en wanneer het beleid, vooral op het

gebied van de ruimtelijke ordening, deze uitbreiding mogelijk maakt. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat 'cross compliance' in Nederland geen noemenswaardige afname van de productie tot gevolg heeft. Bijna alle bedrijven zijn inmiddels overgeschakeld op de in 2004 vereiste groepshuisvesting en de deelnames aan IKB (Integraal Ketenbeheer) en SKV (Stichting Kwaliteitsgarantie Vleeskalversector) garanderen een hoog niveau van kwaliteitsborging; hierin loopt Nederland voor op andere landen.

De ont koppeling en het ontstaan van verschillende groepen kalverhouders wat betreft de omvang van de betalingsrechten per kalf maken het voor de integraties wel moeilijker om de keten te blijven regisseren. In principe zou een deel van de kalverhouders met de betalingsrechten op eigen risico kunnen gaan produceren. Er wordt evenwel aangenomen dat de meeste kalverhouders aan de integraties willen blijven deelnemen. Dit vanwege de grote economische risico's bij de veelal sterk fluctuerende prijzen van nuchtere kalveren en vleeskalveren en de financieringsbehoefte van de bedrijven. Ook de behoefte aan begeleiding is een reden om de band met de integratie niet te verbreken.

<i>Tabel 1 Resultaten (x 1.000 euro) van (wit)vleeskalverenbedrijven met contractproductie</i>			
	2001 (r)	2002 (r)	2012 (GLB)
Aantal bedrijven (populatie)	900	850	650
Aantal vleeskalverenplaatsen per bedrijf	600	635	780
Gemiddeld aantal vleeskalveren per bedrijf	508	528	660
Opbrengsten per bedrijf			
w.v. contractvergoeding	87	44	71
premie kalveren (verrekend)		47	52
overig	8	8	8
Totaal	95	99	131
Kosten per bedrijf	114	124	168
Opbrengsten-kostenverhouding	83	80	78
Saldo per bedrijf	58	60	78
Arbeidsopbrengst per bedrijf	24	23	25
Gezinsinkomen uit bedrijf per ondernemer	20	17	20
Besparingen per bedrijf	-10	-11	niet bekend
Bron: Informatienet.			

Meer informatie:

Rapport 6.03.09 *Vleeskalveren en Hervorming Gemeenschappelijk Landbouwbeleid*